

สมรรถนะการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560[†]

Efficiency of Graduate Study of School of Agricultural Technology, Walailak University during Academic Year 2002 - 2017

อัฐพล เงินฐาวร และ สุคนา ศรีทับ*

Atthapon Ngoenthawon and Sukhana Sritab*

สำนักงานคณบดี สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160
Dean Office, School of Agricultural Technology and Food Industry, Walailak University,
Nakhon Si Thammarat 80160, Thailand

*อีเมล: ssukhana@wu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 รวมเป็นระยะเวลา 15 ปี ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ใน 4 หลักสูตร สังกัดสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร พบว่า มีนักศึกษาเข้าศึกษาทั้งสิ้น 145 คน แบ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 103 คน และนักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 42 คน ทั้งนี้ ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ทั้ง 4 หลักสูตร ไม่สามารถรับนักศึกษาได้ตามแผนการรับ โดยสามารถรับนักศึกษาได้มากที่สุดร้อยละ 90 ของแผนการรับ ในปีการศึกษา 2557 ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เมื่อพิจารณาผลการสำเร็จการศึกษา พบว่า นักศึกษาทั้ง 4 หลักสูตรใช้ระยะเวลาการศึกษาเกินแผนการศึกษา เฉลี่ยร้อยละ 94.5 และมีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามแผนเพียง ร้อยละ 5.5 โดยระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่ 11 ภาคการศึกษาในระบบไตรภาค ส่วนระดับปริญญาเอก ใช้ระยะเวลาการศึกษาเฉลี่ย 18 ภาคการศึกษาในระบบไตรภาค อย่างไรก็ตามในภาพรวมนั้น นักศึกษาในทุกหลักสูตรส่วนใหญ่สามารถสำเร็จการศึกษาเกินร้อยละ 95 โดยที่นักศึกษาทุกคนมีผลงานที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญาโทมีการเผยแพร่ผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมทั้งมีการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารทางวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ ด้วย ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาเอก มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2 บทความ/คน

คำสำคัญ: สมรรถนะ, บัณฑิตศึกษา, สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, ปีการศึกษา 2545 - 2560

Abstract

The objective of this study was to examine the management capabilities of the graduate study at School of Agricultural Technology, Walailak University during the academic year 2002 - 2017. Data were collected from students enrolled in graduate studies at the master and doctorate levels in 4 curriculums: The Master of Science (MSc) Program in Agricultural Science, the MSc Program in Agro-Industry, the Doctor of Philosophy (PhD) Program in Agricultural Science, and the PhD Program in Agro-Industry. There were 145 students enrolled, with 103 master students and 42 doctoral students. In the last 15 years, all 4 curriculums were unable to recruit students as planned. In the academic year 2014, the MSc Program in Agro-Industry received nearly 90 % of the expected students. Students in all curriculums studied for

[†]Presented at the National Conference on Routine to Research (R2R) for High Performance Organization 2024 (March 27, 2024 at Walailak University, Thailand)

an average of 94.5 % longer than the study plan, but only 4.5 % graduated on time, with MSc studies lasting an average of 11 graduate semesters in the trimester system and PhD studies lasting an average of 18 graduate semesters in the trilogy system. However, more than 95 % of students across all programs graduated with all requirements met or exceeded the university's graduation criteria. In this regard, MSc students presented their work at national and international academic conferences, as well as published in national and international academic journals. PhD students were mostly published in international academic journals, with an average of 2 articles published per person.

Keywords: Efficiency of Graduate Study, School of Agricultural Technology, Walailak University, Academic year 2002 - 2017

บทนำ

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเพิ่มความรู้เฉพาะทาง และเพิ่มความเข้าใจในศาสตร์นั้นให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีทักษะสูงเข้าสู่ตลาดงานของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในวิชาการขั้นสูง การพัฒนาการศึกษามุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพสูง สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ในสังคมและประเทศ (ไพฑูริย์ สันลาร์ตัน และคณะ, 2552) โดยที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีความสามารถในการบูรณาการและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ได้รับทั้งเชิงปฏิบัติและเชิงทฤษฎี สำหรับการทำงานในระดับสูง ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องส่งเสริมทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติมให้แก่ศึกษา ทั้งด้านการสื่อสาร การวางแผนงาน การบริหารจัดการ และทักษะที่สนับสนุนการทำงานในอนาคต (McSweeney และคณะ, 2017) ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว บัณฑิตควรมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการค้นคว้าวิจัย ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ สถาบันการศึกษาต้องมีความพร้อมและมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ระบบการจัดการเรียนการสอน ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ระบบติดตามและช่วยเหลือนักศึกษา และการมีแหล่งค้นคว้าเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอ ตลอดจนมีกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตตามเป้าประสงค์ของแต่ละหลักสูตร

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต้องดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (Thailand Qualifications Framework - TQF) ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานสำหรับใช้เป็นฐานในการถ่ายโอนหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่จัดทำขึ้นเพื่อควบคุมคุณภาพการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ ซึ่งพัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สึบพงษ์ ปราบใหญ่ และคณะ, 2562) โดยมีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 2558 และ 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดการหลักสูตรและเนื้อหาให้มีความร่วมมือกับองค์กรภายนอกและสร้างแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้มีความกระชับและชัดเจนมากขึ้น การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษานั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างจากการเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป เพราะการรับเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาจะรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมาแล้ว และในบางหลักสูตรจะเน้นการวิจัยก่อนการสำเร็จการศึกษา แต่ในปัจจุบันพบว่าคุณภาพการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาที่ตอบสนองในเชิงนโยบายระดับประเทศมีแนวโน้มที่ลดลงเรื่อย ๆ จนน่าเป็นห่วงในขณะนี้ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีในทั่วทุกประเทศก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ไปสู่บัณฑิตและนักปฏิบัติในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับมืออาชีพ (Professional) เพื่อมาเสริมสร้างและผลักดันการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าไปในท่ามกลางกระแสของการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ดังนั้น การพิจารณาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงมีความสำคัญมาก เพื่อเป็นการเรียนรู้และหาแนวทางที่เป็นไปได้และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เริ่มดำเนินการเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นให้มหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นเลิศทางวิชาการและการวิจัย มีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองทั้งวิชาการและวิชาชีพด้านเกษตรและด้านอุตสาหกรรมเกษตรโดยการนำทรัพยากรในพื้นที่มาทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ซึ่งชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยตามเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ด้วยทั้งนี้สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตรเปิดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรและสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เปิดรับผู้ที่สนใจเข้าศึกษาทั้งนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติ และเปิดการเรียนการสอนในแผนการศึกษาต่าง ๆ คือ หลักสูตรปริญญาโทเปิด 2 แผนการศึกษาคือ แผน ก แบบ ก1 และแผน ก แบบ ก2 และหลักสูตรปริญญาเอกเปิด 2 แผนการศึกษา

คือ แบบ 1 (แบบ 1.1 แบบ 1.2) และแบบ 2 (แบบ 2.1 แบบ 2.1) โดยได้ทำการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตรหรือทศวรรษ 5 ปี มาอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ทั้งนี้ ในปีการศึกษา 2543 - 2560 สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ได้จัดทำและพัฒนารูปแบบหลักสูตรเป็นหลักสูตรปกติมาตลอด แต่ในปีการศึกษา 2561 - 2563 สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ได้ปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรนานาชาติตามนโยบายของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งเน้นการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นสากล

ระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การบริหารจัดการศึกษาระดับหลักสูตร โดยจะควบคุมดูแลโดยคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตรของแต่ละหลักสูตร และการบริหารจัดการศึกษาระดับสำนักวิชา โดยจะมีการบริหารงานโดยคณะกรรมการประจำสำนักวิชา ทั้งนี้ ทุกหลักสูตร มีการออกแบบโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรอย่างเหมาะสม การจัดโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรมีความต่อเนื่อง ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาเป็นไปตามแนวทางของผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมศักยภาพให้แก่ นักศึกษาครบทุกมิติ มีระบบการกำกับดูแลและติดตามของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการเรียนและการทำวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ด้านคุณภาพนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งมีผลงานทางวิชาการเป็นไปตามเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาทุกคน นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ WUQA ส่งผลให้ผลลัพธ์ด้านคุณภาพการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของ สป.อว. และข้อบังคับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ว่าด้วยการศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องและการผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ผ่านมา ถือเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนา สำหรับใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานและมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในช่วงปีการศึกษา 2545 - 2560 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่สำนักวิชาเริ่มเปิดการเรียนการสอนมาได้ 3 ปี และช่วงสุดท้ายที่หลักสูตรถูกปรับเปลี่ยนไปเป็นหลักสูตรนานาชาติ ดังนั้น เพื่อเป็นข้อมูลแก่นักศึกษาในการนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับกว้างต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสมรรถนะการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560

วิธีการศึกษา

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร จำนวน 49 คน 2) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 54 คน 3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร จำนวน 20 คน 4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 145 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นตารางเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผลการรับนักศึกษา 2) ผลการสำเร็จการศึกษา (ตามแผน/เกินแผน) 3) ระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา 4) การสำเร็จการศึกษา 5) ผลงานที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผลการรับนักศึกษาเทียบกับแผนการรับ 2) ผลการสำเร็จการศึกษา (ตามแผน/เกินแผน) 3) ระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา 4) ร้อยละการสำเร็จการศึกษา 5) ผลงานที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา จากข้อมูลทางสถิติของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปี 2545 - 2560 ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร 2) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร 3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และ 4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ในการวิเคราะห์คำนวณค่าต่าง ๆ ใช้สถิติ คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแผนภูมิและตาราง พร้อมการบรรยาย

ผลการศึกษา

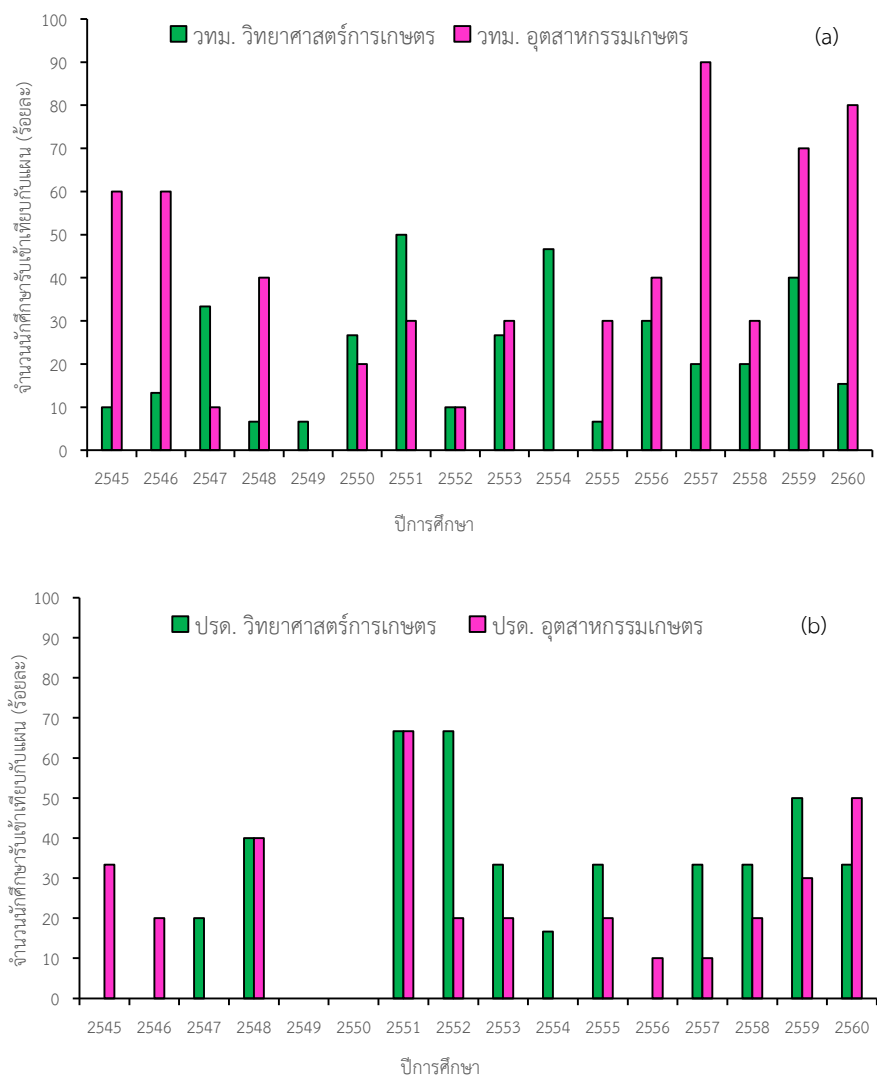
จากการศึกษาสมรรถนะการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 จำนวน 4 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร 2) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร 3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และ 4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ผลที่ได้เป็นดังนี้

1) ผลการรับนักศึกษา

ผลการรับนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 แสดงดังภาพที่ 1

จากภาพที่ 1(a) ซึ่งแสดงผลการรับนักศึกษาระดับปริญญาโท พบว่าทั้ง 2 หลักสูตรไม่สามารถรับนักศึกษาได้ตามแผนการรับในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา โดยในระดับปริญญาโทนั้น หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีแนวโน้มในการรับนักศึกษาได้สูงกว่าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร โดยมีจำนวนนักศึกษารับเข้าเทียบกับแผนมากที่สุดในปีการศึกษา 2557 ที่ร้อยละ 90 ในขณะที่ในปีการศึกษา 2549 และ 2554 หลักสูตรนี้ไม่สามารถรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรได้ แม้ว่าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร จะมีผลการรับนักศึกษาเมื่อเทียบกับแผนการรับได้ค่อนข้างต่ำ แต่สามารถรับนักศึกษาเข้าศึกษาได้ทุกปีในช่วง 15 ปี ที่ผ่านมา (ภาพที่ 1a) โดยมีค่าเฉลี่ยผลการรับนักศึกษาในช่วงย้อนหลัง 15 ปี ของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ที่ร้อยละ 22.63 ส่วนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีผลการรับนักศึกษาเฉลี่ยที่ร้อยละ 37.50 (ภาพที่ 1(a))

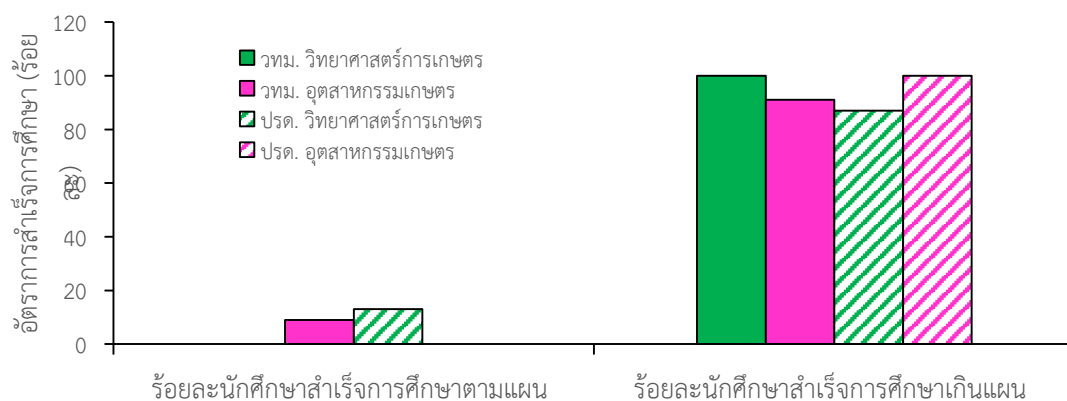
ส่วนระดับปริญญาเอกนั้น มีผลการรับนักศึกษาต่ำกว่าแผนการรับทั้ง 15 ปี ที่เก็บข้อมูลเช่นเดียวกับระดับปริญญาโท (ปีการศึกษา 2545 - 2560) ทั้งนี้ผลการรับนักศึกษาในระดับปริญญาเอกในทั้ง 2 หลักสูตรมีแนวโน้มต่ำกว่าระดับปริญญาโท (ภาพที่ 1(b)) โดยหลักสูตรสามารถรับนักศึกษาได้มากที่สุดในช่วงปีการศึกษา 2551 - 2552 ที่ร้อยละ 67 เมื่อเทียบกับแผนการรับ ในขณะที่ทั้ง 2 หลักสูตรไม่สามารถรับนักศึกษาได้ในปีการศึกษา 2549 - 2550 ทั้งนี้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ไม่สามารถรับนักศึกษาได้ในช่วง 3 ปีแรกของการเก็บข้อมูล (ปีการศึกษา 2545 - 2548) และปีการศึกษา 2556 ส่วนในปีการศึกษา 2554 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ไม่สามารถรับนักศึกษาได้ (ภาพที่ 1(b)) เป็นน่านสังเกตว่าผลการรับนักศึกษาของทั้ง 2 หลักสูตรมีความผันผวนในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา โดยมีค่าเฉลี่ยผลการรับนักศึกษาของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ที่ร้อยละ 26.66 ส่วนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีผลการรับนักศึกษาเฉลี่ยที่ร้อยละ 20.44 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมมีการรับเข้าของนักศึกษาระดับปริญญาเอกในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรสูงกว่าหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร (ภาพที่ 1(b))

ภาพที่ 1 ผลการรับนักศึกษาระดับปริญญาโท (a) และปริญญาเอก (b) ของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560

2) ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2560 แสดงดังภาพที่ 2

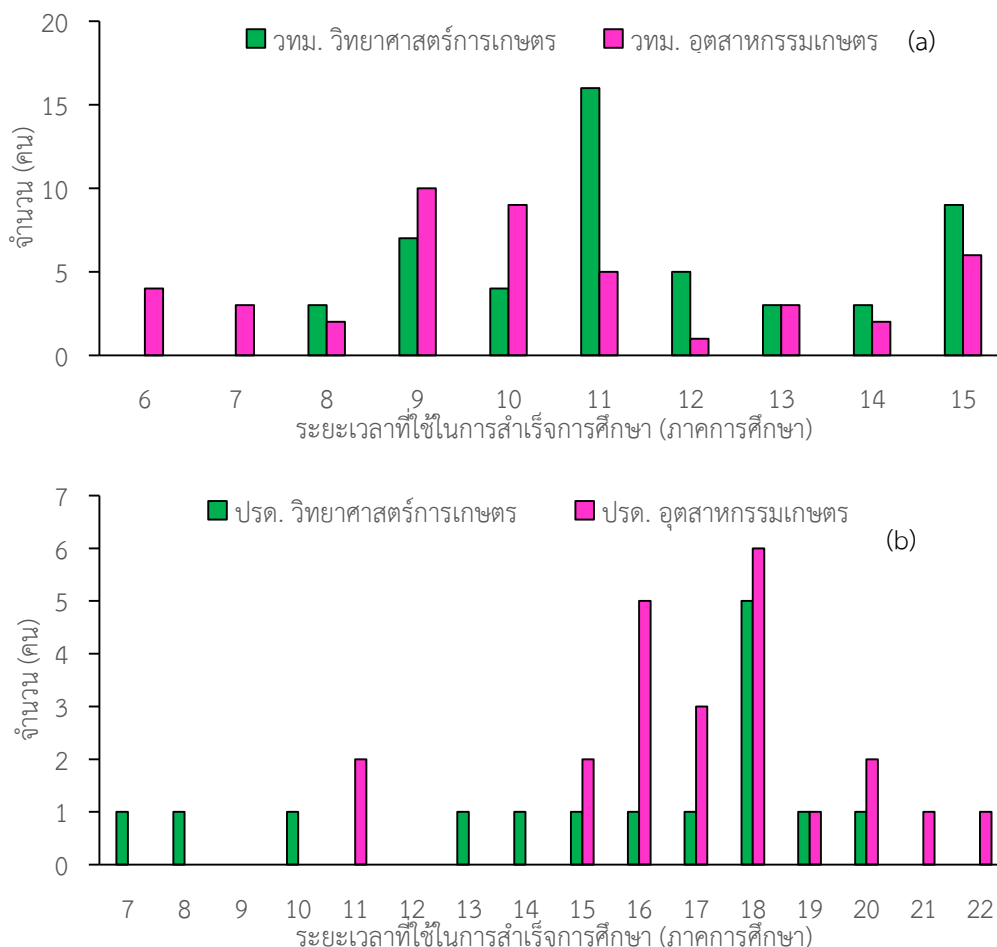

ภาพที่ 2 ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560

จากภาพที่ 2 ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า นักศึกษาทั้งหมดของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามแผน (ร้อยละ 0) กล่าวคือ นักศึกษาทุกคนใช้เวลาในการศึกษาเกินกว่าแผนการศึกษาทั้งหมด (ร้อยละ 100) ในขณะที่หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามแผนที่ร้อยละ 9 และสำเร็จการศึกษาเกินแผนที่ร้อยละ 91 ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาเอกในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร สามารถสำเร็จการศึกษาตามแผนที่ร้อยละ 13 และสำเร็จการศึกษาเกินแผนที่ร้อยละ 87 ส่วนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรนั้น นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามแผนได้ (ร้อยละ 0) กล่าวคือ นักศึกษาทั้งหมดใช้เวลาในการเรียนเกินแผนการศึกษา (ร้อยละ 100)

3) ระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 (ภาพที่ 3) พบว่าในระดับปริญญาโทนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร มีระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาที่ 11 ภาคการศึกษา โดยมีจำนวนถึง 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด และมีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาโดยใช้ระยะเวลาการศึกษาสั้นที่สุดที่ 8 ภาคการศึกษา จำนวน 3 คน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 6 ของจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในรอบ 15 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ มีนักศึกษาที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาสูงถึง 15 ภาคการศึกษา (5 ปี) จำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ด้วย (ภาพที่ 3(a)) ส่วนนักศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาที่ 9 ภาคการศึกษา จำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด และมีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาโดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาสั้นที่สุดที่ 6 ภาคการศึกษา กล่าวคือ สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามแผนการศึกษา จำนวน 4 คน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 8 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด โดยมีนักศึกษาที่ใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาสูงถึง 15 ภาคการศึกษา จำนวนถึง 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 (ภาพที่ 3(a))

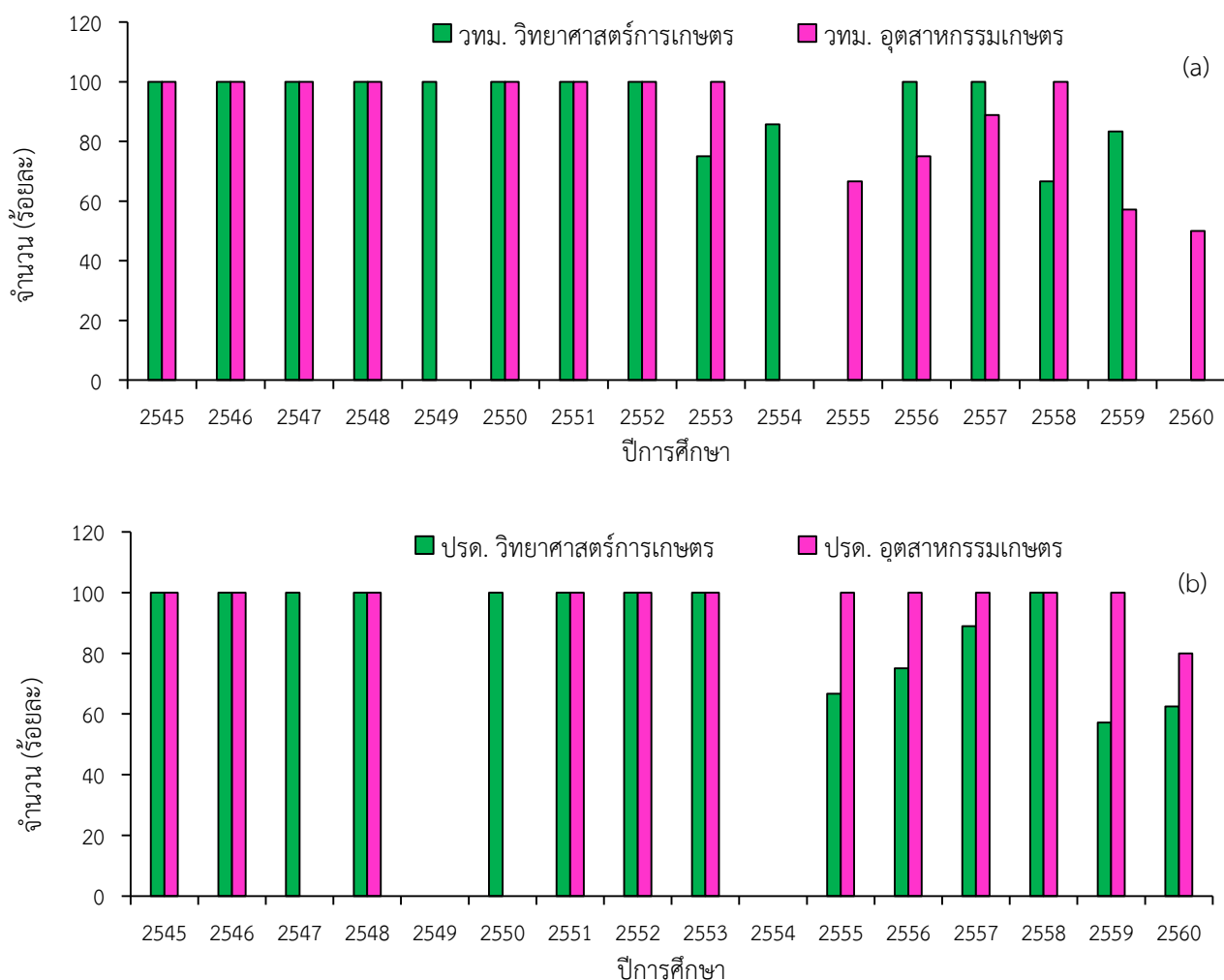

ภาพที่ 3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท (a) และปริญญาเอก (b) ของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560

จากภาพที่ 3(b) ซึ่งแสดงข้อมูลระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาเอกนั้น นักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาที่ 18 ภาคการศึกษา โดยมีจำนวนถึง 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด และมีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาใช้ระยะเวลาการศึกษาสั้นที่สุดที่ 7 ภาคการศึกษา จำนวน 1 คน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 6.7 ของจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในรอบ 15 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ มีนักศึกษาที่ใช้ระยะเวลาในการศึกษาสูงสุดที่ 20 ภาคการศึกษา จำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.7 ส่วนนักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาที่ 18 ภาคการศึกษาเช่นกัน จำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.1 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด รองลงมาคือ 16 ภาคการศึกษา จำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.7 ทั้งนี้ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาโดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาสั้นที่สุดที่ 11 ภาคการศึกษา จำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.7 ของจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด โดยที่มียอดนักศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร (23 คน) สำเร็จการศึกษาสูงกว่านักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร (15 คน) อย่างไรก็ตาม นักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร มีแนวโน้มใช้ระยะเวลาในการศึกษาสั้นกว่านักศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร (ภาพที่ 3(b))

4) ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเมื่อเทียบกับนักศึกษาที่รับเข้าระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 แสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ร้อยละการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท (a) และปริญญาเอก (b) ของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560

ในระดับปริญญาโทนั้น นักศึกษาทั้งหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร สามารถสำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมด (ร้อยละ 100) กล่าวคือ นักศึกษาที่รับเข้าสามารถสำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมด โดยที่นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร สามารถสำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมดในช่วงปีการศึกษา 2545 - 2552 และในช่วงปีการศึกษา 2556 - 2557 ในขณะที่หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีนักศึกษาที่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ร้อยละ 100 ในปีการศึกษา 2545 - 2553 และในปีการศึกษา 2558 ส่วนในปีการศึกษาที่เหลือมีนักศึกษาบางส่วนที่รับเข้าแล้วเกิดการพ้นสภาพนักศึกษาในระหว่างการเรียน จึงทำให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้เพียงบางส่วน โดยมีการสำเร็จการศึกษาในช่วงร้อยละ 50 - 89 (ภาพที่ 4(a))

ส่วนการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาเอก นักศึกษาทั้งหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร สามารถสำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมด (ร้อยละ 100) โดยที่หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร สามารถสำเร็จการศึกษาร้อยละ 100 ในปีการศึกษา 2545 - 2553 และในปีการศึกษา 2558 ในขณะที่หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาได้ร้อยละ 100 ในช่วงปีการศึกษา 2545 - 2546 ปีการศึกษา 2548 ในช่วงปีการศึกษา 2551 - 2553 และปีในช่วงปีการศึกษา 2555 - 2559 ส่วนในปีการศึกษาที่เหลือมีนักศึกษาบางส่วนเกิดการพ้นสภาพนักศึกษาในระหว่างการเรียน โดยมีการสำเร็จการศึกษาในช่วงร้อยละ 57 - 80 (ภาพที่ 4(b))

5) ผลงานทางวิชาการของนักศึกษา

เมื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก (ตารางที่ 1) พบว่าผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโทในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ที่มากที่สุด คือ ผลงานประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (national proceedings) จำนวน 41 ชิ้น รองลงมาคือ บทความในวารสารทางวิชาการระดับชาติ จำนวน 33 ชิ้น สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 18 ชิ้น และบทความในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 5 ชิ้น ตามลำดับ (ตารางที่ 1) ในขณะที่หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรนั้น ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาประเภทที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ จำนวนถึง 62 ชิ้น รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ จำนวน 33 ชิ้น บทความในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 20 ชิ้น และบทความในวารสารทางวิชาการระดับชาติ จำนวน 11 ชิ้น ตามลำดับ (ตารางที่ 1) เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาในระดับปริญญาโทในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรมีผลงานทางวิชาการระดับนานาชาติ ในสัดส่วนที่สูงกว่านักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร

ส่วนในระดับปริญญาเอกนั้น นักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร มีผลงานทางวิชาการประเภทบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติมากที่สุดจำนวน 16 ชิ้น รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 12 ชิ้น สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ จำนวน 10 ชิ้น และบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับชาติ จำนวน 5 ชิ้น ตามลำดับ (ตารางที่ 1) ในขณะที่นักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีผลงานทางวิชาการประเภทบทความทางวิชาการระดับนานาชาติมากที่สุด จำนวน 45 ชิ้น รองลงมาคือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 33 ชิ้น สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ จำนวน 18 ชิ้น และบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับชาติ จำนวน 2 ชิ้น ตามลำดับ (ตารางที่ 1) ทั้งนี้มีแนวโน้มเช่นเดียวกับนักศึกษาในระดับปริญญาโท กล่าวคือ นักศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร มีผลงานทางวิชาการในสัดส่วนที่สูงกว่านักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร โดยที่นักศึกษาในระดับปริญญาเอกมีผลงานประเภทบทความทางวิชาการระดับนานาชาติสูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทอย่างชัดเจน ในภาพรวมแล้วนักศึกษาในทุกหลักสูตรมีผลงานเพียงพอหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการสำเร็จการศึกษาทั้งหมด

ตารางที่ 1 ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560

ผลงาน	วทม. วิทยาศาสตร์ การเกษตร	วทม. อุตสาหกรรม เกษตร	ปรด. วิทยาศาสตร์ การเกษตร	ปรด. อุตสาหกรรม เกษตร
สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (national proceedings) (ชิ้น)	41	33	10	18
สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ (international proceedings) (ชิ้น)	18	62	12	33
บทความตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับชาติ (ชิ้น)	33	11	5	2
บทความตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ (ชิ้น)	5	20	16	45

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสมรรถนะการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตรมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร 2) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร 3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และ 4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร โดยในรอบ 15 ปี ที่ผ่านมามีนักศึกษาเข้าศึกษาทั้งสิ้น 145 คน แบ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 103 คน และนักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 42 คน ซึ่งทั้ง 4 หลักสูตร ไม่สามารถรับนักศึกษาได้ตามแผนการรับ โดยระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาโทที่ 11 ภาคการศึกษาในระบบไตรภาค ส่วนระดับปริญญาเอกใช้ระยะเวลาการศึกษาเฉลี่ย 18 ภาคการศึกษาในระบบไตรภาค มีอัตราการสำเร็จการศึกษามากกว่าร้อยละ 95 โดยนักศึกษาทุกคนมีผลงานทางวิชาการในปริมาณที่เพียงพอหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการสำเร็จการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด กล่าวคือ นักศึกษาระดับปริญญาโทมีผลงานทางวิชาการประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งมีผลงานประเภทบทความตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับชาติ/นานาชาติด้วย ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาเอกมีผลงานประเภทบทความตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติเป็นส่วนใหญ่

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสมรรถนะการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปีการศึกษา 2545 - 2560 ผู้ศึกษาได้นำประเด็นต่าง ๆ มาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการรับนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2560 พบว่า ทั้ง 4 หลักสูตร คือ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร และ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ไม่สามารถรับนักศึกษาได้ตามแผนการรับที่แต่ละหลักสูตรกำหนดไว้ในช่วงที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น 15 ปี แต่ในภาพรวมทุกหลักสูตรสามารถรับนักศึกษาได้เฉลี่ยเกินร้อยละ 50 ของแผนการรับ ทั้งนี้ อาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา เช่น ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ชื่อเสียงของคณาจารย์ และสิ่งสนับสนุนด้านการวิจัย นโยบายด้านบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตร (ทุนการศึกษา) เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อทั้งสิ้น รวมไปถึงจำนวนอาจารย์ในสำนักวิชาที่มีคุณสมบัติในการเป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น ยังมีไม่มากนัก จึงทำให้มีจำนวนอาจารย์จำกัด กอปรกับอาจารย์ไม่สามารถรับนักศึกษาได้เกินข้อกำหนดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 กล่าวคือ อาจารย์ประจำหลักสูตร 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอก รวมได้ไม่เกิน 5 คน ต่อภาคการศึกษา กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีคุณวุฒิ

ปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์ ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของ นักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกรวมได้ไม่เกิน 10 คน ต่อภาคการศึกษา กรณีอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และดำรงตำแหน่งระดับศาสตราจารย์และมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษาเกินกว่าจำนวนที่กำหนดให้เสนอต่อสภาสถาบันพิจารณา แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 15 คนต่อภาคการศึกษา หากมีความจำเป็นต้องดูแลนักศึกษามากกว่า 15 คน ให้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการ อุดมศึกษาเป็นรายกรณี (ราชกิจจานุเบกษา, 2558) ทำให้มีข้อจำกัดในการเพิ่มจำนวนการรับนักศึกษาของทุกหลักสูตรให้ได้ตามแผนการรับ ในช่วงปีหลัง ๆ ของการดำเนินงาน

ผลการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกในระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2560 ส่วนใหญ่แล้วนักศึกษา ใช้ระยะเวลาในการศึกษาเกินกว่าแผนการศึกษา มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ที่สามารถสำเร็จการศึกษาตามแผนได้ ทั้งนี้ อาจเกี่ยวข้องกับการที่ นักศึกษาเกือบทั้งหมดเลือกเรียนแผนการศึกษาประเภทที่มีวิชาเรียนควบคู่กับการทำวิทยานิพนธ์ จึงต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาภาคทฤษฎี เป็นเวลา 1 ปี สำหรับนักศึกษาปริญญาโท และประมาณ 1 ปี ครึ่ง สำหรับนักศึกษาปริญญาเอก ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ เกินกว่าแผนการศึกษาที่กำหนด อีกทั้งนักศึกษาบางส่วนมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบจากสถาบันต้นสังกัด ถึงแม้ว่าจะลาเรียนเต็มเวลาก็ตาม ทั้งนี้ ลักษณะของนักศึกษาไทยส่วนใหญ่จะมีความสามารถในการทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ในช่วงที่มี การเรียนในชั้นเรียนนั้น นักศึกษามีการทำวิทยานิพนธ์ในห้องปฏิบัติการควบคู่กันได้น้อยมาก กอปรกับปัจจัยในด้านความพร้อมของ ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือขั้นสูงสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในขณะนั้นของมหาวิทยาลัย จึงส่งผลกระทบต่อการทำ วิจัยของนักศึกษา โดยประเด็นการสำเร็จการศึกษาเกินแผนการศึกษานี้ ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกหลักสูตรต้องนำมาพิจารณาปรับปรุงการ ดำเนินงาน เพื่อให้นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามแผนการศึกษาได้มากขึ้น

นักศึกษาใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำเร็จ การศึกษาของนักศึกษาทั้ง 4 หลักสูตร ที่เกินกว่าแผนการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (มหาวิทยาลัยกำหนดระยะเวลาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญา โท จำนวน 2 ปี ในขณะที่ระดับปริญญาเอก จะขึ้นอยู่กับแผนการเรียน แต่โดยทั่วไปจะไม่เกิน 4 ปี) ทั้งนี้ อาจเกี่ยวข้องกับความไม่พร้อมด้าน การวิจัยของนักศึกษา สิ่งสนับสนุนด้านการวิจัย และศักยภาพการให้คำแนะนำหรือการตรวจผลงานทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น ที่มีผลต่อระยะเวลาการศึกษาที่นานของนักศึกษา โดยในระดับปริญญาโทนั้น นักศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลา ในการศึกษาสั้น (9 ภาคการศึกษา) กว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร (11 ภาคการศึกษา) แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารงานที่สูง กว่า ในขณะที่ในระดับปริญญาเอกนั้น นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรและสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ใช้ระยะเวลาในการสำเร็จ การศึกษาส่วนใหญ่ใกล้เคียงกันที่ 18 ภาคการศึกษา ซึ่งเกินกว่าแผนการศึกษาค่อนข้างมาก โดยมีนักศึกษาใช้เวลาในการศึกษาสูงถึง 22 ภาคการศึกษา หรือ 7 ปี ครึ่ง (ระยะเวลาสูงสุดที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ศึกษา คือ 24 ภาคการศึกษา หรือ 8 ปี) ทั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญา เอกในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรบางส่วนเป็นนักศึกษาที่ศึกษาต่อจากระดับปริญญาตรีไปยังปริญญาเอกโดยตรง ในขณะที่นักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรเกือบทั้งหมด เป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทมาแล้ว ทั้งนี้ ปัจจัยในด้านความรู้ ความสามารถของนักศึกษา สิ่งสนับสนุนด้านการวิจัย และศักยภาพของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังที่กล่าวมาแล้ว ล้วนมีส่วนสำคัญที่มีผลต่อระยะที่ ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งสิ้น ซึ่งจากข้อมูลคู่เทียบเคียงประเด็นระยะเวลาที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา ของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ สำหรับใช้ในการจัดทำรายงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษานั้น มีผลลัพธ์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ใช้ระยะเวลาในการศึกษายาวนาน และไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามแผนการศึกษาได้ อย่างไรก็ตามสำนักวิชาจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการกำกับติดตามให้ทุกหลักสูตร สามารถดูแลให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้เร็วขึ้น และหลักสูตรต้องมีการปรับปรุงการบริหารงานในประเด็นนี้โดยเร่งด่วน

อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในทุกหลักสูตร ซึ่งแสดงร้อยละการสำเร็จ การศึกษาของนักศึกษาเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่รับเข้าเริ่มต้น จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าทั้ง 4 หลักสูตร มีนักศึกษาคงอยู่จนสามารถสำเร็จ การศึกษาได้ในอัตราที่สูง โดยมีอัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่ร้อยละ 100 ในทั้ง 4 หลักสูตร อยู่หลายปีการศึกษา แสดงให้เห็นถึง การบริหารงานที่ดีในแง่ผลลัพธ์ที่ให้นักศึกษาที่รับเข้าสามารถสำเร็จการศึกษาได้เกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในช่วง 5 ปีหลังของการเก็บ ข้อมูล (ปีการศึกษา 2555 - 2560) มีแนวโน้มที่นักศึกษาตกออกกลางทางมากขึ้น กล่าวคือ มีร้อยละของการสำเร็จการศึกษาไม่ถึงร้อยละ 100 ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย เช่น นักศึกษาที่เข้าศึกษาในช่วงหลังเป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมาจากมหาวิทยาลัย อื่น หรือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีไม่ตรงกับหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ เป็นต้น จึงอาจมีปัญหาดังกล่าวทั้งในแง่การปรับตัว การทำวิทยานิพนธ์ และ การทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งประเด็นเหล่านี้ต้องนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของแต่ละหลักสูตรต่อไป เมื่อพิจารณาใน ภาพรวมแล้ว แม้ว่าอัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตรจะค่อนข้างสูง ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่ สำคัญของการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร แต่เมื่อพิจารณาอัตราการสำเร็จการศึกษา อัตราการ สำเร็จการศึกษาตามแผน และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาแล้ว ทำให้หลักสูตรต้องพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาที่ สำเร็จการศึกษาทั้งหมดสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามแผนในจำนวนที่เพิ่มขึ้นและลดระยะที่ใช้ในการศึกษาให้น้อยลง

ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับประกาศหรือระเบียบว่าด้วยผลงานที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ และระเบียบว่าด้วยการศึกษาขั้นบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในประเด็นการสำเร็จการศึกษาและผลงานที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น นักศึกษาระดับปริญญาเอกจึงมีผลงานประเภทบทความตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติสูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาโท เนื่องจากเป็นข้อกำหนดของกระทรวงและมหาวิทยาลัย ที่ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาเอกต้องมีบทความตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติอย่างน้อย 1 เรื่อง ในขณะที่ข้อกำหนดด้านผลงานทางวิชาการที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นต่ำเป็นเพียงสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักศึกษาระดับปริญญาโททั้ง 2 หลักสูตรมีผลงานประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาระดับปริญญาโทในทั้ง 2 สาขาวิชาของสำนักวิชา มีผลงานทางวิชาการประเภทผลงานตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติ รวมด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้คำแนะนำจนกระทั่งนักศึกษามีผลงานที่สามารถตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการได้ (Knievel, 2008; Alvarez และคณะ 2014) ซึ่งมีคุณภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาตามข้อกำหนดของกระทรวงและมหาวิทยาลัย เมื่อเปรียบเทียบผลงานทางวิชาการของนักศึกษาจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตรและสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร จะพบข้อมูลที่ค่อนข้างชัดเจนทั้งในส่วนผลงานประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการและบทความทางวิชาการที่นักศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรมีผลงานในระดับนานาชาติสูงกว่านักศึกษสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การเกษตร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวทางการบริหารงานของสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรจะมุ่งเน้นและพัฒนานักศึกษาให้มีผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเพื่อให้มีผลลัพธ์เป็นผลงานทางวิชาการระดับนานาชาตินั้น อาจต้องใช้ระยะเวลานาน จึงมีผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่เกินกว่าแผนการศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องนำมาพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้ให้นักศึกษาใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาไม่เกินแผนการศึกษาและมีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพสูง โดยภาพรวมแล้วประเด็นด้านคุณภาพของผลงานทางวิชาการของนักศึกษาเป็นจุดแข็งของการดำเนินงานด้านบัณฑิตศึกษาของทุกหลักสูตรในสำนักวิชา

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากกองทุนพัฒนาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ พันพิพัฒน์ รักษาการแทนคณบดี และ ศาสตราจารย์ ดร.มนัส ชัยจันทร์ รักษาการแทนหัวหน้าสถานวิจัยให้คำแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ไพฑูรย์ สีนารัตน์ และคณะ. (2552). กลยุทธ์การขับเคลื่อนนวัตกรรมการเปลี่ยนผ่านการศึกษา “สัตตคิลา” สู่วิทยาลัย. พรักหวานกราฟฟิค. ราชกิจจานุเบกษา. (2558). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สีปพงษ์ ปราบใหญ่, รุ่งรัตนา เจริญจิตต์, และ ยศระวี วายทองคำ. (2562). แนวทางการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในศตวรรษ ที่ 21. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 6(10), 5324-5343.
- Alvarez, B., Bonnet, J. L., & Kahn, M. (2014). Publish, not perish: Supporting graduate students as aspiring authors. *Journal of Librarianship and Scholarly Communication*, 2(3), eP1141.
- Knievel, J. E. (2008). Instruction to faculty and graduate students: A tutorial to teach publication strategies. *Portal: Libraries and the Academy*, 8(2), 175-186.
- McSweeney, P., Calvo, J., Santhanam- Martin, M., & Billman- Jacobe, H. (2017). Meeting the capstone challenge in postgraduate food science education. *Journal of Food Science Education*, 16(3), 77-80.